

veda, drobnico, svinje in kuretino pod eno streho. Za vsako bažo živali napravite predelano stajo; zraven hleva pa listnik, drvarnico in kolarnico za vozove in drugo orodje. Pregledajte naj prej hlev pri kakem gospodarju, ki ga je stavil po navedenem načinu. Hodite k gospodu Čolniku na Drvanji, pregledajte njegov hlev ter ga prosite, da vam ga načrta in po njegovem načrtu hlev izdelajte.

Čolnik pa res ima za vsako bažo živali posebno stajo in nad stajo pa napise, kakor „Volovski hlev, Konjski hlev, Orodnic“ itd.

Hlev za goveda biti pa mora proti severozapadni strani obešen in s kamenjem ali ilovico položen. Okna ne smejo nikdar v jasli obrnjene biti, kajti preobilna svetloba škodi živini. Hlev mora imeti več oken in sicer zaradi čistega in zdravega zraka, koji živini nikdar manjkati ne sme. Goveja žival potrebuje hladnega hleva, zato obrnite okna proti severu. Iz hleva napeljite cevi ali zlebe, po katerih se scavnica v gnojišče cedila bo. Okno v konjskem hlevu obrnite proti jugu, kajti konji potrebujejo toplega hleva.

Posebno si zapomniti sledeče:

1. Imejte snažnost v hlevu, kajti snaga pri živini je pol krme (klaje).

2. Skrbite za čisti zrak. Ako se zrak v hlevu spridi, ga sčistite, če se zidovi od tleh do oboka dobro sperejo in tla čisto pometejo ter pri zaprtih oknih in durih s kubinsko soljo in hudičevim oljem prav dobro prekad. Preden se živina v hlev vzame mora se prav debelo pobeliti.

3. Skrbite, da bodo hlevi po leti hladni in temni in sicer zato, da muhe živine ne nadlegujejo, po zimi pa topli.

Brezovec se očetu Čerču lepo zahvali za ta poduk in jaz jima naznanim, da bom prihodnjič s pomočjo blagorodnega gospoda Jožeta Centnerja (rojen Čeh) bivšega borštarskega mojstra razlagal.

1. O sadjereji. 2. O vrtnarstvu. 3. O gozdjih.

Kako pa skrbijo učitelji na drugih župnijah za povzdigo kmetijstva???

Strmski.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dajce.)

IV. Del

36. Do ted razmišljevali smo samo o kovnem denaru, o katerem smo omenili, da ima sam po sebi isto veljavo, ktero zastopa. Pa posebno pri nas v Avstriji že dolgo časa zatega in srebernega denara celo nič ne kroži, nadomestuje ga papirnat, bankovci. Da par papirnih stotakov samo po sebi kot papir nima nobene, nikakor ne tolike vrednosti kakor par volov, vsakdo prevede, a vendar jih za izmeno vzame kakor da bi srebro ali zlato dobil. Še celo ljubši so nam bankovci nego zlato posebno kedar imamo velike vsotine. Že mnogo sitnosti prizadeva štenje v srebru n. p. za 1000 gld. v pojdinih florintih; pa 100 srebernih florintov v žepu nositi bi bilo silno težavno, a 1000 gld. celo nemogoče. Imamo pa bankovec po 10, 100, 1000 gld., nam je z njimi štenje in nošnja brez vse težave. Tako nam je navadno v dobrih razmerah ljubše sprejeti 100 gld. v dobrih bankovcih nego v srebru; kakšne vendar imajo biti te razmere in v kakšne okolnosti se zapletajo, nam ima biti naloga od zdaj naprej razmišljavati. V to svrhu pa imamo naj prej poznovati, vir, iz katerega bankovci izhajajo in po katerem kot zastopnika zlatu in srebru veljavni za krožno sredstvo poslujejo namreč: b a n k e.

Dopisi.

Iz Ljutomera. Tukajšni nemškutarji so po svoji nevednosti zmirom strašno nesrečni, kajti kadar je ktera reč že dokončana, jim se v tej zadevi še le oči odpirajo.

Na priliko, ko je bil ravno v tukajšnjem trgu tabor, niso znali, da sme pri resolucijah tudi proti glasovati. Zato pa ker so bile resolucije soglasno sprejete jim močno žolč kuha, ako ravno so bili skoraj, rekel bi vsi naseči, vendar se javno ne upajo narodu pokazati, kam jihove želje vlečejo.

Zdaj na novo izhajajoči „Laibacher Tagblatt“ tako zapuost med našimi nemškutarji nahaja, da si ga na prsa prtiskajo in pri spanju pod glavo devajo. Med ostalim bodi tudi to povedano, da so naši nemškutarji srečkali o poži-

ranju taboritov. Jeden po srečki izvoljenih je nalogo imel v gori omenjenem listu 5000 in drugi v graškem „Telegrafu“ še 2000 požreti.

To nalogo sta v omenjenih listih tudi izpolnila, pa brez vspeha, čisto nič nista skoz tako veliko požrešnost debelejša postala. Kar pa okinčenja našega trga ob taboru zadene moram omeniti, da je bilo izvrstno, cel trg je bil v slovan-skih barvah, tiste hiše, ki niso zastav imele, so pa nemškutarjev modro-rudeči nosovi, ki so je skoz okna tiščali, kinčali, da je bilo veselje gledati.

Ni davno kar sem bil sam naseč, ko imenovan kranjski listek v tukajšni krēmi „zur Königin von Portugal“ prime neki kmet v roke ter ga malo nemški znajoč pogleda, in vidi same laži proti ljutomerskemu taboru, in potem pri tej priči nevsmiljeno rastrga in pod mizo bacne.

Omeniti Vam tudi moram da so ljubljanski sokolci močno tukajšnjim nemškutarjem dopasti morali, zakaj ta teden tukajšne švilje nič drugega ne delajo, kakor same rdeče srajce, gotovo hočejo tiste zastave, ktere so s taborišča nekam minole v svojo kulturo spraviti; ali bodo barve poskusili, če jih enkrat oblečejo, da bodo črne, rdeče in rumene postale, zakaj dokler se ne prepričajo, ne verjamejo. So kakor tisti, ki so šli v cerkev, ter se v zid upirali misleči, da jo bodo razširili. Z eno besedo tukajšni nemškutarji se mi zdaj zdijo, kakor tisti, ko ima vtonoti; prime se še za vsako slamico, ktera po vodi plava.

Ni davno, da so naši nemškutarji praznovali odhod dveh uradnikov nemškutarjev, pri kateri priliki so se vsi razun jednega, katerega v neki shrambi imajo — znašli — in do pozne noči nazdravljali. Kakor pa je že vam znan pregovor, da je navada železna srajca, večja množina se je z „živio“ drla, kajti „hoch“ ta beseda jim ni tečna, da si ravno je en tukajšni mizarski mojster pri vsaki napitnici opominjal svoje enako miselnike (nemškutarje), da bi morali „hoch“ zakričati, pa vse zastonj, oni si ne dajo svojega prirojenega „živio“ vzeti.

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

27. avgusta je bila 3. seja, v kateri se naj prej prečtel protokol prejšnje seje, za tim se je dal g. Lenčeku vsemdnevni odpust. G. Schmidt predloži prošnjo, po kateri bi se naj Marenberški okraj pridal Mariborskemu. Dalje ji došel na dnevni red postavní načrt, po katerim se naj odpravi politično dovoljenje v zakon v Štajarski, ki se brez besedovanja soglasno prime. Naj važnejši del te postave je tale:

„Dovoljenje v zakon od politične gosposke ali srenje prihodnjič ni potrebno za onega, ki se hoče ženiti, če stanuje v srenji vojvodstva štajarskega.“

Vladni predlogi zastran premembe o bčinske postave za Štajarsko; po tem občinska postava za Gradec, Maribor in Celje, se izroči odboru za občinske stvari, ki je bil že v prejšnji seji voljen. Sporočilo zastran Sesslerjeve, Schmidtove in Dominkuševe volitve se preloži na dnevni red prihodnje seje.

Vladni predlog zastran razglašanja več cest v okrajne ceste prvega razreda se izroči posebnemu odboru, ki se je kesneje volil.

Za popredno posvetovanje postav, da se naj premeni deželna volilna postava in zastran poročila dežel. zbora, da se naj pregleda deželna in deželnovolilna postava, se je volil poseben odbor.

Sporočilo dežel. odbora, da se naj napravijo premembe v deželnih in Dobernskih toplicah, se je izročilo posebnemu odboru.

Za posvetovanje o sporočilu zastran vinorejske šole, ki se bode napravila v Mariboru, se je volil odbor iz sledečih gospodov; gg. Brandstetter, Hafner, Feyrer, Kriehuber, Pairhuber, Paner, Plankensteiner, Razlag in Hieber.

V 4. seji 29. avgusta je najprej došel na vrsto predlog dr. Schloffer-ja, da se naj izreče hvala cesarju v posebnem pismu za to, da je potrdil temeljne državne in verske postave. Da se je tak predlog nemškim liberalcem strašno zlo dopal se že samo po sebi razumeva.

G. Herman pa je v imenu slovenskih poslancev rekel, da se oni celo ne zlažejo s tim predlogom.

Tudi baron Buol je v imenu svoje stranke ono isto izrekel in oba poslanca sta predložila naj se gre k dnevnemu

Novičar.

redu. Da se to ni storilo ni treba povedati, temoč glasovalo se je za Schlofferjev predlog. — Slovenski poslanci in b. Buol niso za njega glasovali — in je obveljal. Po tim je došel na dnevni red vladin predlog, da se naj odstrani varstvo na Johaneumu, ki se je brez besedovanja soglasno sprejel.

Zdaj je došel na vrsto spet vladin predlog za stran nadzorništva šol in realk, to se izroči za izdelovanje dvema posebnima odboroma, ki sta se kesneje volila.

Dr. Schloffer je po tim sporočeval v Sesslerjevi, Schmidtovi in dr. Dominkuševi volitvi, Sesslerjeva volitev se soglasno odobri. Proti veljavnosti Schmidtove volitve je prav izvrstno govoril dr. Vošnjak in tudi prav na tanko dokazal, da so se pri nji, storile velike napake, posebno pri volitvah Marenberskih volitev, ker se jih je tamo mnogo več volilo, kakor bi se jih smelo in kakor jih ima pravico in da je še le po tem Schmidt več glasov dobil, kakor g. Globočnik. Ko je to vse natanko dokazal, je predložil, naj se zavrže Schmidtova volitev in naj obvelja Globočnikova.

Tudi g. Herman je ostro protestiral proti Schmidtovi volitvi v imenu Slovencev in je rekel med drugimi tudi, da je to „vdarec“ deželne odbora in odbora, ki je volitev preiskaval, ker ta je enega istega mesa kakor on, ker tukaj gre samo za to, da se slovenski poslanec potlači. Herman je nadalje prav dobro rekel, da O. Schmidt niti ni Štajarec, niti naš državljani in da je zatoraj njegova volitev razžaljenje naroda in reče k slednjemu, če še Schmidt nekoliko čuti poštenja ima, mora sam odstopiti. Volitev se ne sme vetrasto odobriti pri volitvi g. Dominkuša so se celo plenice prvotnih volitev preiskavale pri ti pa se vse samo površno dela in sodi.

Za Schmidtovo volitev še je tudi govoril Stremeyer, kterega je spet g. Vošnjak zavrnil in mu dokazal, da so v Schmidtovi volitvi mnoge napake. Vsi ti dokazi vendar celo nič niso koristili, ker pri glasovanju, so vsi za odobrenje glasovali samo baron Buol in slovenski poslanci ne.

Za tim je dr. Schloffer spet sporočeval o Dominkuševi volitvi in prav strastno razlagal vse naj manjše napake, ktere je preiskavna komisija, ki je bila navlaš za to v Maribor poslana, nabrala.

Spet je dr. Vošnjak lepo dokazal, da več del navedenih napak ni res, ali da so tako malenkostne, da jih ni vredno omeniti, in da se po njih volitev ne more zavrži, rekel je tudi, da se „tukaj mušice lovijo med tim, ko se drugde puščajo sloni odbežati“. Tudi g. Razlag je rekel, če se ta volitev ne odobri, bi se tudi mnoge druge ne smele, pri kterih je tudi lansko leto mnogo napak bilo, kakor n. p. pri volitvi v Lipnici in ktere so se vendar vse odobrile. Vse to vendar celo nič ni pomagalo, ker ko so je glasovalo da se naj volitev g. Dominkuša zavrže so vsi vstali, samo baron Buol in slov. poslanci niso glasovali. To smo slovenski poslanci že naprej pričakovali, ker smo dobro prepričani, da nam bode nemška večina v gradškem deželnem zboru svojo moč pokazala, kjer bode koli mogla. — Ali bo to še dalje trajalo?!

V 5. seji deželnega zbora 1. t. m. je naj prej došel na vrsto predlog g. Pfeifferja, da se zastran prodaje Eisenerca v gornjem Štajarskem, naj voli poseben odbor, ki naj predloži potrebne pomočke, da se odvrne vse, kar bi po ti prodaji škodovalo privatni železni industriji in deželnemu gospodarstvu na Štajarskem. Predlog obvelja in izvoli se odbor od devet članov.

Po tim je Pairhuber sporočeval v odborovem imenu, da se naj dajo posebne instrukcije deželnim tehničnim uradom. Se izroči posebnemu odboru za računstvene stvari. Predlog dežel. odbora, da se naj napravi postava, po kteri se mora pokončavati škodljivi mrčes in se vravnati lovstvo ptičev, se izroči odboru, v kterega se voli 9 poslancev.

Okrajnemu zastopništvu v Birkfeldu se dovoli, da sme vzeti 40 procentov od neposrednih davkov za okrajne stroške; okrajnemu zastopništvu v Štancu pa, da sme jemati 30 procentov.

Mestu Judenburg-skemu se dovoli, da se mora plačati za vsako dovoljenje za stavljenje hiš itd. 2 gld.

Srenjam v Licenu, Vojčbergu, Fürstenfeldu se dovoli da smejo jemati dačo — 2 gld. — od vsakega psa.

Prošnja graških posestnikov kavan, da bi se naj odstranila dača za bilijar (9 gld. 45 kr.) se zavrže. —

Českim narodnim poslancem, ki so položili protest, se je od zborovega predsedništva pisalo, da, če ne dojdejo v 14 dneh v deželni zbor, zgubijo poslantvo. Bo jim malo mar za to.

Českim narodnim deželnim poslancem, ki so položili protest, dohajajo od vseh strani Česke telegrami, ki je hvallijo in njihovo postopanje popolnoma odobrujejo.

V Polskem deželnem zboru se je Smolkov predlog „da se nebi polski poslanci več poslali v državni zbor izročil posebnemu odboru v pretres. Za ta predlog je govoril tudi Zyblievicz.

Hrvaški deželni zbor se bode sklical 12. t. m. Ministerstvo hoče na Českem ob moč deti postaviti o družtvih in zborih.

Čuje se, da je zveza med Francosko, Holandijo in Belgijo že sklenena.

Časniki razglašajo, da cesar gre v Dalmacijo.

V Francoski se je pri reki Roni spet pokazala neka posebna zlo huda trsna bolezen, ki ne popadne samo grozdja, kakor oidium temoč korenje, ki začne na enkrat gnjiti in taki se mora posušiti celi trs.

1. t. m. se je odprla železnica iz Bruka v Leoben.

„Zukunft“ piše, da Amerika priznava svobodo Kandije in tirja od Turčije amerikanskemu brodstvu prosto vožnjo po Dardanelah do Carigrada. S tem je Rusija in tudi Prusija složna. To je vredno nekoliko premisliti.

C. k. deželna vlada je potrdila pravila, društva za brambo narodnih pravic v Ljubljani. Društvo zato vabi vse rodoljube iz vseh slovenskih krajev, da naj stopijo v to društvo, geslo njegovo je: „vse za vero, dom in cesarja“.

Iz Gorice se piše, da je pol ure pred začetkom slovesne sv. maše za deželni zbor v cerkvi v spovednici počila bomba.

Viša deželna sodnija v Pragi je povečala kaznen proti vredniku Baraku od 5 mesecev na 14 mesecev ječe.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 —	4 80	5 —	4 50
Rži	2 80	3 35	3 80	3 30
Ječmena	3 —	—	3 50	3 20
Ovsa	1 20	—	1 70	—
Turšice (kuruze) vagan	2 80	3 25	3 —	3 —
Ajde	3 —	—	3 40	2 70
Prosa	3 —	—	3 —	3 —
Krompirja	1 20	1 —	1 20	1 10
Govedine funt	— 20	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 24	— 26	— 26	— 26
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	9 —	8 50	10 —
" 18"	—	5 40	—	—
" 36" mehkih	6 —	6 —	7 50	—
" 18"	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 95
" „melkega „	— 60	— 50	— 40	— 75
Senca cent	1 20	—	75	1 —
Slame cent v šopah	1 —	—	60	90
" „za steljo	— 80	—	45	70
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	39 —	40 —
Jajec, pet za	— 10	— 8	—	— 10

Cesarski zlat velja 5 fl. 43 kr. a. v.

Ažijo srebra 112.75.

Narodno drž. posojilo 62.15.

Loterijske srečke.

V Gradcu 26. avgusta 1868: **71 40 3 89 47**

Prihodnje srečkanje je 9. septembra 1868.

Dobro izurjen ekonom,

ki je oženjen in slovensko dobro govori, dobi službo pri lavantinskem knjezoškofijstvu v Mariboru z začetkom leta 1869.

Več o tem se zve pri imenovanem knjezoškofijstvu.

V najem se daje

mlin, žaga, pekarija in nekoliko zemljišča. Pogoj se pozve pri lastniku Jožetu Prilseku v Bukovici pri Grižah.